

Eindhoven werkt aan insectvriendelijke toekomst

Hoe ecologisch beheer, participatie en natuurinclusief bouwen insecten terugbrengen

Insecten verdwijnen in rap tempo, maar uitgerekend steden kunnen hun redding zijn. Sinds 1990 is de totale biomassa van insecten met 75 procent afgenomen en wereldwijd wordt 40 procent van alle soorten met uitsterven bedreigd, zo blijkt uit het rapport *Insect zoekt thuis* van Natuur & Milieu. Steden bieden, verrassend genoeg, kansen voor het herstel van insectenpopulaties. Ruim een derde van de insectensoorten komt voor in stedelijke gebieden, en tien procent is zelfs afhankelijk van de stad. Kan verstedelijking samengaan met de wens van meer biodiversiteit?

Auteur: Jeroen Poldermans

De oproep van Natuur & Milieu aan gemeenten om insectvriendelijk beleid te ontwikkelen, sluit goed aan bij de koers die Gemeente Eindhoven al eerder had ingezet. De stad is namelijk al jaren actief met vergroening, klimaatadaptatie en biodiversiteit, al ruim vóór het verschijnen van het rapport. Biodiversiteit wordt beschouwd als essentieel voor een gezonde en leefbare stad.

Eindhoven loopt voor op aanbevelingen

Eindhoven anticipeerde al op de problemen die in het rapport worden genoemd. Sinds 2009 monitort de gemeente verschillende soortgroepen en volgt zo de ontwikkeling van de natuurwaarden. Elke vier jaar wordt hierover een uitgebreide rapportage opgesteld.

van parkeerterrein tot parkplein, Missie Bladgoud (zie verderop) en de vergroening van de Tramstraat en Kleine Berg. Hier wordt gewerkt met inheemse beplanting om hit-testress te verminderen en nieuwe leefgebieden te creëren voor bijen en vlinders.

Ook op langere termijn zijn er ambitieuze plannen in uitvoering of ontwikkeling, zoals:

- het Stadsdommel-project, waarmee de rivier De Dommel ecologisch wordt versterkt,
- het Upside Park, een visie op een samenhangend daklandschap met zones voor bestuivers, vogels en vleermuizen.

Deze projecten sluiten aan bij het van oorsprong aanwezige beekdallandschap en worden onderling verbonden via groene corridors. Het initiatief past ook bij de ambitie van de gemeente om 40 grote en kleine natuurprojecten ('de 40 van 040' [2]) te realiseren, waarbij de soortenrijkdom meegroeit met de stad.

Buurtparticipatieprojecten

Eindhoven betreft bewoners actief bij het herstel van insectenpopulaties en het bevorderen van biodiversiteit via initiatieven zoals:

- **Natuur in de Wijk:** bewoners plaatsen samen met de gemeente nestkasten, insectenhôtels en inheemse beplanting,
- **EindhovenDuurzaam.nl:** een platform voor tips, informatie en participatie,
- **het Duurzaamheidspact:** bewoners krijgen ondersteuning om hun leefomgeving insectvriendelijk in te richten,
- **Eindhoven de Groenste!:** gratis voortuinen in Woensel-Zuid,
- **de Tegeltaxi:** tegels inleveren voor gratis groen,
- **de Kansenkaart Biodiversiteit:** praktische hulp voor vergroening van tuin of straat.

Nieuwe woningen, méér natuur?

De Brainportregio staat voor de uitdaging om 62.000 nieuwe woningen te realiseren zonder in te leveren op natuur. Lukt het om natuurontwikkeling en woningbouw te combineren? Volgens Eindhoven is dat zeker mogelijk. De sleutel ligt in slimme ruimtelijke ordening en natuurinclusief ontwerpen. Dat betekent dat bij woningbouwprojecten niet alleen wordt gekeken naar aantallen, maar ook naar de leefkwaliteit. Denk hierbij aan het toevoegen van 8 m² groen per nieuwe woning.

Steden bieden, verrassend genoeg, kansen voor het herstel van insectenpopulaties

Zo draagt nieuwbouw bij aan het vergroten en behouden van stedelijke biodiversiteit als de inrichting doordacht gebeurt.

Maaibeeld met ecologische inslag

De gemeente hanteert een ecologisch maaibeeld. Graslanden worden gefaseerd gemaaid, zodat insecten kunnen overleven. Veel gazons zijn omgevormd tot kruidenrijk grasland, dat nog maar drie keer per jaar wordt gemaaid. De maaihogte is verhoogd, zodat kruiden kunnen bloeien en het gras beter bestand is tegen droogte. Ook wordt inheemse beplanting gekozen en wordt het maaisel niet meteen opgezogen. Een onderdeel van dit beleid is Missie Bladgoud: herfstbladeren blijven vaker liggen. Boomspiegels worden slechts enkele keren per jaar gemaaid. De focus verschuift van een 'netjes' uiterlijk naar het leveren van ecosystemendiensten.

Ecosysteem van de toekomst

Eindhoven wil een stad zijn waar stedelijk leven en natuur hand in hand gaan. In elke wijk moeten flora en fauna weer zichtbaar en voelbaar zijn. Groene daken, gevels en insectvriendelijke zones maken deel uit van de openbare ruimte. Bewoners hebben een actieve rol in hun omgeving en biodiversiteit is verankerd in het ruimtelijk beleid.

Wat fundamenteel anders is: het besef dat een gezonde, levende bodem de basis vormt van een rijk insectenleven. Insecten zijn essentieel – want Eindhoven bouwt niet alleen aan woningen, maar ook aan een levend ecosysteem.

In 2015/2016 werden in bepaalde proefvakken in Eindhoven 154 wilde bijensoorten geteld, waarvan 142 daadwerkelijk binnen de vakken vielen. Bij een herhalingsonderzoek in 2024 werden er in dezelfde vakken nog 126 soorten geteld. Deze afname onderstreept het belang van structureel beleid. Toch was het bijsturen van beleid geen directe reactie op deze gegevens, maar onderdeel van een al jaren bestaande inzet op vergroening, ecologisch beheer en natuurinclusief bouwen. Projecten zoals Eindhoven Duurzaam, de aanleg van Groene Corridors, het Plan van Aanpak Biodiversiteit en het stimuleren van natuurinclusieve bouwpraktijken zijn daar voorbeelden van. Het rapport *Insect zoekt thuis* biedt waardevolle ondersteuning en legitimering van bestaand beleid en vormt tegelijkertijd inspiratie voor nieuwe maatregelen en participatieprojecten.

Vergroening op korte en lange termijn

Eindhoven werkt aan de terugkeer van insecten op verschillende tijdschalen. Op korte termijn wordt de binnenstad vergroend, bijvoorbeeld met de transformatie van het Wilhelminaplein

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!